

Ing ves oro inte hela sanningen

SKULDER Riksbankens oro för hushållens höga skulder och tärmed för höga ränta får sig en nydos kritik i en rapport.

PER LINDVALL
ANALYS

I förra veckan kom ännu en rapport, den här gången från analysföretaget Evidens, som visar att Riksbankens oro för de höga hushållsskulderna är klart överdriven. Riksbankens mjältsjuka ångslan har klara drag av fantomsmärtor från den traumatiska svenska finanskrisen på 1990-talet. Dessa smärtor förefaller ha förstärkts av att Riksbanken togs på sängen av Swedbanks och även SEB:s vidlyftiga expansion i Baltikum, med efterföljande behov av stödlån.

talskrisen, vilket i dagens ekonomiska läge är helt missriktat.

Evidens rapport visar på ett övertygande sätt att det finns mindre skrämmande förklaringar till den snabba ökningen av svenska hushållsskulder under åren 2002-2012. Befolkningsstillväxten i storstäderna förklarar knappt hälften. En högre belåningsgrad står för 8 procent av skuldökningen. Ombyggnad från hyres- till bostadsrätter och nybyggda bostadsrätter står för 20 procent var.

De två senare faktorerna innebär att hushållen också tar över skulder från tidigare fastighetsägare. Nybyggnad av bostadsrätter, istället för hyresrätter, innebär också att skulderna hamnar hos hushållen och inte i företagssektorn.

De två senare faktorerna innebär att hushållen också tar över skulder från tidigare fastighetsägare. Nybyggnad av bostadsrätter, istället för hyresrätter, innebär också att skulderna hamnar hos hushållen och inte i företagssektorn.

En helt annan bild än den med hushåll som dignar under skulder får man om man beaktar deras tillgångar. Den genomsnittliga belåningsgraden i förhållande till hushållens realtillgångar, bostäder, uppgår till runt 60 procent, vilket är lägre än i mitten av 1990-talet. Skulderna i relation till de samlade tillgångarna uppgår till 30 procent, vilket är en nivå som skulderna har pendlat runt sedan 1980.

Visst, genomsnittet säger inte så mycket om fördelningen av skulderna. De 40 procent av hushållen som har de högsta inkomsterna har 82 procent av skulderna, varav de 20 procent som tjänar allra

mest har 57 procent. Det finns förstås låntagare på marginalen som har mycket hög skuldsättning. Evidens visar att de hushåll vars skuldkvot överstiger 300 procent och har mindre än 3000 kronor i månaden "att leva på" har en andel av den totala skuldstocken på runt 4 procent. Dessa hushåll är naturligtvis sårbara för stigande räntor och arbetslöshet, men de potentiella problemen hotar knappast den finansiella stabiliteten.

Det faktum att Riksbanken, relativt omvärlden, för en mycket åtstramande penningpolitik med hög realränta, med ambitionen att hålla nere den nominella skuldökningen, ökar problemen för "marginala hushållen". Den mycket låga svenska inflationen, som har legat runt 0 procent under 2013, ökar de reala räntorna och skulderna jämfört med om inflationen hade legat på de 2 procent som förväntats och som är Riksbankens uppsatta mål.

Enligt förra vice riksbankschefen Lars E.O. Svenssons beräkningar så har Riksbanken åsidosatta inflationsmål, där inflationen under lång tid legat under målet, lett till en arbetslösheten som är 0,8 procentenheter högre än vad den skulle ha varit om inflationsmålet infriats och därmed ökat trycket i ekonomin. Hög arbetslöshet och svag arbetsmarknad ökar ju riskerna för att hushållen ska få finansiella problem.

Även den "snabba ökningen" av bostadspriserna är beroende av vilket perspektiv man anlägger och i synnerhet den mätperiod man väljer. Om man, som den med Ingves lierade direktionsmedlemmen Kerstin af Jochnick, väljer 1996 som basår så ser de reala svenska bostadspriserna ut att ha skenat och vara oroväckande höga jämfört med andra krisländer. Men 1996 bottnade de svenska bostadspriserna efter finanskrisen. Väljer man, som Evidens, basåret 1980 så framträder en annan bild. Sverige har haft modesta reala ökning, där bara USA ligger lägre.

Nej, Sverige har andra ekonomiska problem än för höga hushållsskulder. Som för högt sparande och framför allt för låga investeringar, inte minst i bostäder, men det får vi återkomma till.

Per Lindvall skriver om börs och marknad i SvD Näringsliv.
per.lindvall@svd.se

AFFARSGUIDEN

BLOGG

"Kina nobbar USA:s statspapper?"

blog.svd.se/cervenkaspengar

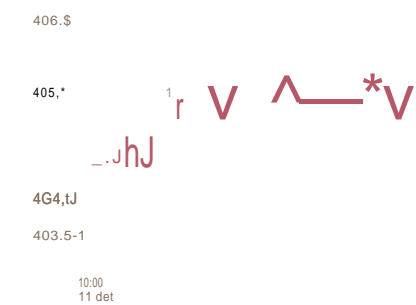
Bra dag för Clas Ohlson

Stockholmsbörsen backade svagt i går och OMXS-index stängde på minus 0,2 procent. Det var nedåt även på de ledande börserna i Europa och Asien, Investerares avvakta nästa veckas räntemöte i USA:s centralbank. Motströmmen gick detaljhandelskedjan Clas Ohlson vars aktie rusade 11,8 procent efter en oväntat stark delårsrapport. Skånskas aktie steg 0,9 procent efter det att bolaget fått en order på ett motorvägsbygge värdet till 1,3 miljarder kronor. TT

-0,2

procent sjönk OMX Stockholm i går. Slutkursen blev 403,7. Omsättningen var 10,7 miljarder kronor.

OMXS-INDEX I GÅR

VINNARE & FÖRLORARE

Kun	IS
Clas Ohlson B	111,9
Xano B	244,5
Odd Molly	40,7
Intellects	37,7
Prevas B	177
Nordic Mines	0,2
Micro Sys. B	14,4
Arctic Paper	6,5
Consilium B	20
Concordia B	12,4
Transcom B	1,1
Systemair	12,3
Midway A	174
Transcom A	1,1
Stockwik	0
Hernie	3,5
Anoto Group	0,3
Image Systems	0,1
Sintercast	81
Semcon	62,3
Arcam	934
Endomirte	4,3
Proact	79
Novotek	11,4
Byggmax	45,9
Karo Bio	0,7
Poolia	10,8
Electragruppen	75,5

VALUTOR

Euro	Dollar
9,02	6,53
+3 öre	+11 öre

BRANSCHINDEX

i *	1*	11/12			
OMX Stockholm	+0,17	403,68	-0,59	-0,84	17,37
OMXS30	+0,17	1268,05	-0,86	+1,03	14,78
OMX Nordic40	+0,44	1202,82	+2,08	+2,16	13,38
Detaljhandel	+0,12	1282,35	+1,59	2,08	25,03
Fastigheter	-0,58	1154,10	0,28	-0,68	16,62
Ekonomi	-0,07	1336,68	0,40	0,40	30,35
Industri	-0,23	1020,72	+0,55	-2,06	7,23
Konsumenttjänster	-0,15	1244,66	-1,65	1,42	26,89
Konsumentvaror	0,02	1296,75	0,11	-1,45	17,06
Media	0,12	809,80	1,51	3,86	54,28
Olja och gas	0,84	1048,96	+1,06	2,77	+8,69
Råvaror	+0,26	893,37	-0,44	-2,10	2,45
Sjukvård	+0,43	1245,29	-0,14	3,39	14,26
Teknik	+0,72	891,20	-3,16	-2,78	20,03

99 Även den "snabba ökningen" av de svenska bostadspriserna är beroende av vilket perspektiv man anlägger...